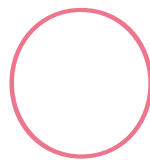

Co przyszli lektorzy języka polskiego jako obcego wiedzą o czasowniku?

MAGDALENA KARASEK
MATEUSZ GAZE

Jednym z pytań najczęściej zadawanych przez studentów podczas zajęć specjalizacji glottodydaktycznej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego jest to, w jaki sposób najlepiej przedstawić zagadnienia z zakresu gramatyki. Studenci bardzo szybko przekonują się bowiem, że to, co proste z punktu widzenia rodzimego użytkownika języka, staje się znacznie trudniejsze, kiedy dany problem trzeba przedstawić w sposób zrozumiały dla obcokrajowców.

d roku akademickiego 2006/2007 Zakład Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego (do września 2017 r. Katedra Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej) zajmuje się kształceniem przyszłych lektorów języka polskiego jako obcego, proponując studentom specjalizację zawodową nauczanie języka polskiego jako obcego¹.

Specjalizacja powstała w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku edukacyjnego. Oferowany na Wydziale Filologicznym UŁ program dydaktyczny specjalizacji nauczycielskiej, przeznaczony dla nauczycieli przedmiotu język polski w szkołach w Polsce, okazał się niewystarczający dla pracujących z obcokrajowcami (Wielkiewicz 2008: 63).

Jednym z ważniejszych przedmiotów specjalizacji jest metodyka nauczania języka polskiego jako obcego. Od 2015 r. zajęcia te podzielone są na dwa uzupełniające się bloki po 30 godzin każdy. Podczas zajęć z bloku pierwszego studenci zostają wprowadzeni w problematykę nauczania podsystemów (fonicznego, graficznego i leksykalnego) języka polskiego jako obcego/drugiego. Dokonują analizy wybranych materiałów dydaktycznych, samodzielnie tworzą ćwiczenia i inne pomoce do nauki. Uczą się zasad planowania lekcji oraz oceniania poszczególnych umiejętności. Wśród spodziewanych efektów kształcenia wymienia się m.in. wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię nauczania języka polskiego jako obcego (jpjo) oraz znajomość zasad nauczania elementów systemu fonicznego i graficznego języka polskiego oraz leksyki i frazeologii.

Drugi blok zajęć z metodyki nauczania jpjo ukierunkowany jest na nauczanie gramatyki funkcjonalnej (pedagogicznej). Celem konwersatorium jest zapoznanie studentów z glottodydaktycznymi metodami i technikami kształcenia kompetencji gramatycznej, a także wykształcenie umiejętności samodzielnego tworzenia ćwiczeń gramatycznych. Zgodnie z zakładanymi efektami kształcenia po zakończonym kursie student:

- będzie miał uporządkowaną wiedzę obejmującą terminologię, teorię oraz metodologię nauczania gramatyki języka polskiego jako obcego;
  - będzie znał najważniejsze prace metodyczne z zakresu nauczania gramatyki jpjo;
  - będzie znał najważniejsze zasady nauczania systemu gramatycznego języka polskiego.
- Wydaje się, że jedną z najważniejszych przewidywanych umiejętności uczestnika zajęć

1 O historii i organizacji tej specjalizacji na Wydziale Filologicznym UŁ szczegółowo pisała Grochala (2016).

jest zastosowanie wiedzy z zakresu gramatyki opisowej języka polskiego na potrzeby gramatyki pedagogicznej².

Doświadczenia dydaktyczne oraz rozmowy ze studentami specjalizacji glottodydaktycznej skłoniły nas do bliższego przyjrzenia się znajomości gramatyki funkcjonalnej przez przyszłych nauczycieli jpjo. Studenci, uczestnicy zajęć specjalizacji glottodydaktycznej, niejednokrotnie sygnalizowali, że jedną z ich największych obaw dotyczących pracy z cudzoziemcami jest brak umiejętności wyjaśnienia problemów gramatycznych, zwłaszcza tych, które pojawiają się w toku zajęć niespodziewanie i niejako przy okazji oraz nie wiążą się z głównym tematem lekcji. Studenci boją się, że nie będą w stanie kompetentnie odpowiedzieć na pytania uczących się. Opiekunowie praktyk studenckich także zwracali uwagę na niepewność praktykantów w sferze gramatyki funkcjonalnej, w której powinni się poruszać sprawnie.

Metoda badania

W badaniu znajomości fleksji werbalnej przez przyszłych lektorów języka polskiego jako obcego posłużyliśmy się kwestionariuszem z pytaniami dotyczącymi podstawowych zagadnień gramatyki funkcjonalnej. Fleksję zwykło się uznawać za najtrudniejszy dla cudzoziemców podsystem języka (zwłaszcza na podstawowym poziomie znajomości jpjo). O kwestie odmiany najczęściej pytają też studenci specjalizacji.

Forma pytań zamieszczonych w kwestionariuszu nie była przypadkowa. Zależało nam, aby ankietowani wykorzystywali zarówno wiedzę, jak i intuicję, dlatego każde pytanie zawierało konkretny przykład badanego zagadnienia. Przykłady te były użyte w zdaniach, np.: „Proszę wytłumaczyć różnicę formy w zdaniach: *Studenci pisali test* ► *Wielu studentów pisało test*”. Respondenci podczas odpowiedzi nie musieli odwoływać się do wiedzy encyklopedycznej, stosować czysto metajęzykowych uzasadnień form, np. wylizania czasowników należących do danych koniugacji. Wprowadzenie zagadnień w postaci przykładów pozwoliło na przeprowadzenie badania także wśród tych studentów, którzy nie ukończyli jeszcze kursu metodyki nauczania jpjo 2, koncentrującego się na nauczaniu gramatyki funkcjonalnej.

Ankieta przeprowadzona w dwóch grupach. W pierwszej znaleźli się studenci, którzy ukończyli specjalizację, odbyli praktyki (niektórzy z nich mieli również niewielkie doświadczenie glottodydaktyczne). W drugiej grupie odpowiedzi udzielali studenci rozpoczynający

specjalizację i niemający żadnego doświadczenia w nauczaniu cudzoziemców. W każdej z grup było 26 studentów. Na potrzeby niniejszego artykułu grupę pierwszą nazywa się *glottodydaktykami* (GL), a drugą *nieglottodydaktykami* (NGL).

W niniejszym artykule omówiono fragment ankiety zawierający siedem następujących pytań dotyczących zagadnień koniugacyjnych:

1. Dlaczego cudzoziemiec odmieni czasownik *studiować* jako: *ja studiowam, ty studiowaśz*?
2. Dlaczego mówimy: *ja maluję, ty malujesz*, a nie *ja malowuję, ty malowujesz* (skoro bezokolicznik tego czasownika to *malować*)?
3. Dlaczego mówimy: *zawsze jeżdżę do szkoły autobusem, ale dzisiaj jadę tramwajem* (nie: *dzisiaj jeżdżę tramwajem*)?
4. Dlaczego mówimy: *Od pierwszej do drugiej jadłem obiad* (a nie *zjadłem*)?
5. Proszę wybrać poprawne zdanie i uzasadnić wybór.
— *Test był napisany przez studentów.*
— *Test został napisany przez studentów.*
6. Proszę wytłumaczyć różnicę formy w zdaniach:
Studenci pisali test ► *Wielu studentów pisało test.*
7. Proszę wybrać zdanie/zdania poprawne gramatycznie i uzasadnić wybór.
Niosąc rzeczy do babci, dziewczynka spotkała wilka.
Niósłszy rzeczy do babci, dziewczynka spotkała wilka.
Zaniósłszy rzeczy do babci, dziewczynka spotkała wilka.
Zaniosąc rzeczy do babci, dziewczynka spotkała wilka.

Wyniki badania

W ankiecie umieściliśmy zagadnienia z różnych poziomów zaawansowania językowego: koniugacji, aspektu i iteratywności – poziom A1, strony biernej i składni wypowiedzeń zawierających określenia ilości – poziom B1/B2.

Dwa pierwsze pytania (nr 1 i nr 2) wymagały uzasadnienia wyboru właściwego paradygmatu odmiany czasowników *studiować* i *malować* w czasie teraźniejszym. W praktyce glottodydaktycznej wyróżnia się kilka grup koniugacyjnych:

1. *-m, -sz*, do której należą przede wszystkim czasowniki zakończone w bezokoliczniku na *-ać* i na *-eć*, np. *nazywać się, mieć, mieszkać, śpiewać, biegać*,

² Pozostałe umiejętności wyszczególniono w sylabusie zajęć dostępnym na stronie Instytutu Filologii Polskiej i Logopedii www.polonistyka.uni.lodz.pl [dostęp 10.06.2018].

a także nieregularne *wiedzieć, jeść*. Niekiedy koniugację tę „rozbija się” na dwie oddzielne: *-am, -asz* i *-em, -esz* (np. Kucharczyk 1999; Bogaczowa 1989; Hrabcowa 1980).

2. *-ę, -isz/-ysz*, do której należą czasowniki zakończone w bezokoliczniku na *-ić* i na *-yć*, np. *mówić, lubić, chodzić, tańczyć, liczyć*.
3. *-ę, -esz* – grupa najbardziej niejednorodna, ponieważ znajdują się w niej czasowniki zakończone w bezokoliczniku na *-ać*, np. *pisać, jechać, brać*, na *-eć*, np. *chcieć*, na *-ić*, np. *pić*, na *-yć*, np. *żyć, myć*, oraz inne nieregularne, np. *móc, iść*. Wyjątkowo liczny w tej grupie jest zbiór czasowników zakończonych na *-ować*, np. *podróżować, gotować, pracować, studiować, mailować*, i *-awać*, np. *dawać, dostawać*.

W ankiecie znalazły się frazy z dwoma czasownikami: *malować* i *studiować*, mającymi ten sam paradygmat, ponieważ chcieliśmy, by respondenci zauważyli regularność odmiany (flektyw *-owa* regularnie przechodzi w formach osobowych czasu teraźniejszego w *-uj*). W większości ankietowani nie mieli problemu ze wskazaniem przyczyny błędu, który mógłby popełnić cudzoziemiec przy odmianie czasownika *studiować*. Zauważali, że pomyłka może wynikać z wyboru niewłaściwej koniugacji. Zakończenie *-ać* mają również czasowniki koniugacji I *-m, -sz*, co zostało wyeksponowane w odpowiedziach 18 GL i 10 NGL, którzy odpowiadali np.: *ze względu na użycie innego typu koniugacji (odmieni podobnie jak czasownik „nazywać”); według koniugacji -m, -sz; zgodnie z odmianą -am/-asz; wiele czasowników tak się odmienia – (czytać, biegać)*³. W niektórych odpowiedziach pojawiła się eksplicitnie wyrażona zasada: *bo nie zmienił -ować na -uj*. Wśród odpowiedzi niepełnych (4 GL i 3 NGL) można wymienić: *wyrzucił -ć i dodaje końcówkę; nie odmienił bezokolicznika i dodał do niego końcówkę*. Widoczna była dysproporcja w przypadku braku odpowiedzi: 2 GL i 7 NGL nie podjęło próby rozwiązania wskazanego problemu. Z kolei 2 GL i 6 NGL udzieliło błędnej lub nonsensownej odpowiedzi: *ponieważ tak są uczeni przez nauczyciela; by łatwiej zrozumieli; ponieważ od bezokolicznika tworzy się formy osobowe*.

Większy problem mieli respondenci z wytłumaczeniem mechanizmu powstania błędnych form *malowuję, malowujesz*. 10 GL i 6 NGL (czyli prawie o połowę mniej niż w pytaniu wcześniejszym) właściwie uzasadniło odmianę czasownika *malować*: *czasownik, który zakończony jest na -ować, w odmianie zamienia się na -uję/-ujesz*,

ponieważ -owa to przyrostek tematyczny czasownika, który w odmianie zastąpiony zostaje przez flektyw czasownika i końcówki fleksyjne. Niepełne lub zbyt ogólne wypowiedzi pojawiły się u 7 GL i 9 NGL, np. *ponieważ to inna koniugacja; nie wiem, ale tak samo jest z kolorować, piaskować, zostawać; wyróżniamy kilka koniugacji, odmian z różnymi końcówkami*. Brak odpowiedzi zanotowano w przypadku 6 GL i 7 NGL. Błędnych odpowiedzi było niewiele, tylko 3 GL i 4 NGL nie umiało właściwie wyjaśnić zagadnienia, np. *mal- jest rdzeniem; jest mal-arz, więc mal-uję*.

Iteratywność, czyli wielokrotność lub powtarzalność, jest cechą zaledwie kilku polskich czasowników, ale są to wyrazy o bardzo dużej frekwencji. Do zbioru czasowników iteratywnych należą przede wszystkim tzw. czasowniki ruchu, takie jak: *iść/chodzić, jechać/jeździć, pływać/płynąć, latać/lecieć*, które pojawiają się już na poziomie A1. Zjawisko to – wskazane w pytaniu nr 3 – zostało poprawnie zauważone i omówione przez 14 GL i 12 NGL: *jeżdżę – powtarzalność, jadę – jedнокrotność, jeżdżę – kilka razy, jadę – teraz/jeden raz*. Zarówno 8 GL, jak i 8 NGL wskazało tylko na regularność i powtarzalność akcji wyrażonej czasownikiem *jeździć*. W odpowiedziach błędnych (2 GL i 3 NGL) utożsamiano iteratywność z aspektem: *jechać – dokonany, jeździć – niedokony*, ignorując to, że oba czasowniki podane były w czasie teraźniejszym, co wyklucza dokonaność.

Ankietowe pytanie nr 4 dotyczyło aspektu. O ile odróżnienie czasownika dokonanego od niedokonanego nie stanowiło dla ankietowanych problemu, o tyle wskazanie zakresu użycia danej formy było kłopotliwe dla większości studentów. Próby wskazania sytuacji, w których konieczne jest zastosowanie czasownika dokonanego lub niedokonanego, ograniczały się zwykle do lakonicznych stwierdzeń typu: *czynność ciągła – czasownik niedokony; zjadłem to czasownik dokonany; przedział czasowy wskazuje na trwającą czynność*. Najczęstszym błędem było łączenie aspektu wyłącznie z rezultatywnością, a ignorowanie procesualności: *bo może być tak, że obiad został niezjedzony; czynność trwająca jakiś czas – niedokony, zakończona – dokonany; nie wiemy, czy czynność została doprowadzona do końca, więc użyto aspektu niedokonanego*. Niestety odnotowano również kilka odpowiedzi nonsensownych, np. *bo trwało to od pierwszej do drugiej, a nie 15 min. gdzieś pomiędzy*. Statystyka w pytaniu o aspekt przedstawia się następująco: GL udzieliłi 8 poprawnych odpowiedzi, 12 niepełnych i/lub zbyt szerokich oraz 3 błędnych,

3 W artykule zachowano oryginalną postać odpowiedzi.

natomiast NGL udzielili 5 poprawnych odpowiedzi, 10 niepełnych i/lub zbyt nieprecyzyjnych i 5 niewłaściwych. 3 GL i 6 NGL nie podało żadnej odpowiedzi.

Zagadnienia z wyższych poziomów nauczania języka polskiego jako obcego okazały się trudniejsze także dla polskich studentów. W odpowiedzi na pytanie nr 5 tylko 8 GL i 6 NGL właściwie wskazało zdanie poprawne i umiało wytłumaczyć zasadę poprawnego tworzenia zdania w stronie biernej. W nauczaniu cudzoziemców kładzie się nacisk na poprawność zestawienia imiesłowu biernego czasownika niedokonanego z czasownikiem *być* i imiesłowu biernego czasownika dokonanego z czasownikiem *zostać*. 8 GL i 5 NGL wskazało odpowiedzi niepełne typu: *czynność dokonana i zakończona; został „stoi w zgodzie” z dokonaniem aspektem „napisany”*. Niepokojące są odpowiedzi błędne (5 GL i 11 NGL): *obie są dobre; oba zdania są poprawne; „test” jest niezżywanym; wydaje mi się, że chodzi tu o łączliwość*. Brak odpowiedzi stwierdzono u 5 GL i 4 NGL.

Pytanie nr 6 dotyczyło przekształcenia składniowego z użyciem określenia ilości: *Studenci pisali test* ► *Wielu studentów pisało test* i łączyło zagadnienia z zakresu fleksji werbalnej i imiennej. Jest to jedna z trudniejszych transformacji dla uczących się języka polskiego jako obcego, gdyż użycie liczebnika nieokreślonego *wielu* wymusza użycie rzeczownika w dopełniaczu i – co najważniejsze – zmianę formy czasownika na formę rodzaju nijakiego. Problem ten okazał się również najtrudniejszy dla badanych grup. Nikt z 52 respondentów nie wyjaśnił wyczerpująco przedstawionej zależności. W obu grupach po 6 ankietowanych zwróciło uwagę albo na zależność między liczebnikiem *wielu* a formą rzeczownika, albo korelację pomiędzy liczebnikiem nieokreślonym a czasownikiem w liczbie pojedynczej (żaden respondent nie wyraził eksplicytnie, że jest to czasownik w rodzaju nijakim liczby pojedynczej): *„wielu” zmienia użycie przypadka; „pisało” odnosi się do „wielu”; przy zaznaczeniu ilości odmiana czasownika jest inna*. Zaskakuje w tym pytaniu bardzo duża liczba odpowiedzi błędnych i nielogicznych (aż 14, czyli ponad połowa wśród GL, oraz 8 wśród NGL): *rzeczownik „wiele” wyraża zbiorowość; „studenci pisali” – tylko mężczyźni, „wielu studentów pisało” – mężczyźni i kobiety⁴; w pierwszym zdaniu konkretna liczba studentów*. Kolejny raz większa liczba NGL (12) niż GL (6) nie udzieliła żadnej odpowiedzi.

W ankiecie znalazło się również pytanie (nr 7) łączące zagadnienia z zakresu gramatyki opisowej i kultury języka polskiego. Dotyczyło ono imiesłowowych równoważników zdania (zarówno z imiesłowem przysłówkowym współczesnym, jak i imiesłowem przysłówkowym uprzednim). Trudność zadania polegała na konieczności zauważenia, że imiesłowy współczesne tworzy się od czasowników niedokonanych, a uprzednie od dokonanych. Nie pojawił się tu problem zgodności podmiotów członów wypowiedzenia złożonego, który może prowadzić do błędów typu *jadąc na rowerze, pogryzły mnie komary*. W przypadku konstrukcji z imiesłowem *niosąc* 22 GL i 19 NGL nie miało problemu z określeniem, że jest to schemat poprawny. Jedna osoba w obu grupach wskazała, że ta konstrukcja jest błędna. Pozostałe osoby nie ustosunkowały się do poprawności tego wypowiedzenia. Uzasadnienia były na ogół właściwe, a osoby, które uznały zdanie za nieprawidłowe, nie uargumentowały odpowiedzi. Kolejna konstrukcja – z błędną formą imiesłowu uprzedniego *niósłszy* – okazała się dużo bardziej kłopotliwa dla badanych studentów. 10 NGL i 7 GL uznało zdanie: *Niósłszy rzeczy do babci, dziewczynka spotkała wilka* za poprawne. Wskazywali, tak jak przy wcześniejszej konstrukcji, na jednoczesność czynności. 5 GL i 3 NGL uznało, że imiesłów jest błędny, nie podając uzasadnienia. Pozostali (11 GL i 16 NGL) nie zamieścili żadnego komentarza przy tej konstrukcji. Podobne proporcje odpowiedzi wystąpiły przy wypowiedzeniu z imiesłowem uprzednim *zaniósłszy*: 13 GL i 7 NGL uznało konstrukcję za poprawną, 4 GL i 4 NGL za błędną. Pozostali (9 GL i 15 NGL) nie określili poprawności tej konstrukcji. Tak duży odsetek braku odpowiedzi i błędnych wskazań może być uwarunkowany tym, że imiesłów przysłówkowy uprzedni jest coraz rzadziej używany i pojawia się tylko w imiesłowowych równoważnikach zdania podrzędnego (Buttler i in. 1986: 412). Wyniki dla ostatniego wypowiedzenia z niepoprawnym imiesłowem *zanosząc* potwierdzają, że użycie imiesłowu współczesnego jest dla studentów znacznie łatwiejsze: tylko 3 GL i 5 NGL uznało wypowiedzenie za poprawne. Reszta ankietowanych zauważyła błąd, choć nie wszyscy podali wytłumaczenie⁵.

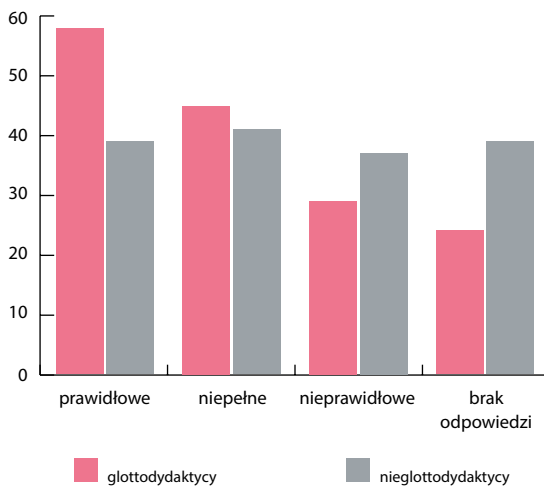
Reasumując, znajomość zagadnień koniugacyjnych jest niejednorodna wśród osób, które wybrały specjalizację glottodydaktyczną. O ile podstawowe zagadnienia z zakresu odmiany czasownika są rozpoznawalne, a ich

4 Powiązanie tej transformacji z rodzajem pojawiło się aż w 7 ankietach, co pokazuje, jak trudnym zagadnieniem (z punktu widzenia gramatyki zarówno funkcjonalnej, jak i opisowej) jest kategoria rodzaju (szczególnie w liczbie mnogiej) w języku polskim.

5 Wiedza o tworzeniu i użyciu imiesłowów jest istotna choćby z tego powodu, że w gwarach wschodniosłowiańskich (np. białoruskich) czy litewskich możliwe jest tworzenie imiesłowu uprzedniego w funkcji predykatu od czasowników dokonanych i niedokonanych (Kozłowska-Doda 2015: 326).

mechanizm zrozumiały (koniugacje, iteratywność), o tyle zagadnienia bardziej złożone i/lub z wyższych poziomów nauczania (aspekt, strona bierna, składnia zdań z określeniami ilości) stanowią dla studentów wyzwanie. Może to być spowodowane tym, że koniugacje występują w językach obcych znanych ankietowanym (np. w niemieckim, hiszpańskim, we włoskim), podobnie jest z iteratywnością⁶. Wiedzę tę ankietowani przenoszą na system języka polskiego. Jednak zagadnienia rzadsze w innych językach lub charakterystyczne tylko dla polszczyzny okazują się trudniejsze. Ogólne zestawienie poszczególnych typów odpowiedzi GL i NGL przedstawia się następująco:

WYKRES 1. PORÓWNANIE SPOSOBÓW ODPOWIEDZI NA PYTANIA ANKIETY W GRUPIE GLOTTODYDAKTYKÓW (GL) I GRUPIE NIEGLOTTODYDAKTYKÓW (NGL)

Glottodydaktycy udzielali częściej odpowiedzi prawidłowych i niepełnych (103 z 156, co stanowi ok. 66 proc. wszystkich odpowiedzi w tej grupie). Nie można jednak uznać tego wyniku za zadowalający, gdyż oznacza to, że na co trzecie pytanie ucznia-obcokrajowca nauczyciele nie umieliby odpowiedzieć lub odpowiedzieliby błędnie...

BIBLIOGRAFIA

- Bogaczowa, I. (red.) (1989), *Język polski dla studentów obcokrajowców*, Wrocław: Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej.
- Buttler, D., Kurkowska, H., Satkiewicz, H. (1986), *Kultura języka polskiego. Zagadnienia poprawności gramatycznej*, Warszawa: PWN.
- Grochala, B. (2016), *Między polonistą a glottodydaktykiem – 10 lat specjalizacji w nauczaniu jpjo na Uniwersytecie Łódzkim*, [w:] D. Gonigroszek, A. Stanecka (red.), *Interdyscyplinarność i wielowymiarowość nauk humanistycznych*, Piotrków Trybunalski: Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, s. 187–196.
- Hrabcowa, S. (1980), *Ćwiczenia gramatyczne z języka polskiego. Skrypt dla słuchaczy Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Kozłowska-Doda, J. (2015), *Imiesłowy przysłówkowe uprzednie w polszczyźnie z okolic Dociszek na Białorusi na tle innych obszarów gwarowych*, „Studia Wschodniosłowiańskie”, t. 15, s. 325–342.
- Kucharczyk, J. (1999), *Zaczynam mówić po polsku*, Łódź: Wydawnictwo WING.
- Wielkiewicz, D. (2008), *Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego w latach 1952–2002*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, [online], <www.polonistyka.uni.lodz.pl>, [dostęp: 10.01.2019].

DR MAGDALENA KARASEK Asystent w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego; członek Zespołu Autorów Zadań i Egzaminatorów przy Państwowej Komisji ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego; zainteresowania badawcze: lingwistyka tekstu, kultura języka polskiego, glottodydaktyka polonistyczna, pragmatyka językowa.

DR MATEUSZ GAZE Asystent w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego; członek Zespołu Autorów Zadań i Egzaminatorów przy Państwowej Komisji ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego; zainteresowania badawcze: lingwistyka kulturowa, pragmatyka językowa, medioznawstwo, psycholingwistyka, glottodydaktyka polonistyczna.

6 Mamy na myśli sam mechanizm zgramatyzowania powtarzalności, krotności.